

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Nesțiința

— este scump plătită!

De este învățătura sau știința mai înaltă, bine răsplătitoare pentru cel-ce s'a ostenit a și-o agonisi, apoi nesțiința este curat părjol de multe-ori pentru cel-ce a rămas în nesțiință, și-i jăfuește punga ca cel mai păgân dușman.

Ni-o dovedește aceasta viața de toate zilele într'una. Din pricina nesțiinței, vedem pe oameni alergând și plătind scump notarilor sau advocaților dela oraș, ca să le facă până și cutare rugare mică către judecătoria, către solgăbirime, către vicișpan, în câte-o pricină neînsemnată, sau către oficiile de dare în vre-o pricină de dare, — pe când de și-ar cunoaște dreptul și ar avea macar știința puțină ce aci se recere, și-ar face fiecare rugarea însuși, căci are drept să o facă și fără advocat, sau ar ruga numai pe învățătorul sau preotul seu să i-o facă, căci nu i-ar lua atâta plată cât străinii cutari.

Dar' nesțiința o plătesc scump nu numai oameni singuratici, ci și sate întregi, *finuturi* întregi, precum dovedește foarte curat dl notar *Dionisiu Popovici* din *Băcia*, în un articol publicat de d-sa anul trecut asupra feluritelor contribuții și aruncuri ce plătesc satele noastre.

Luând în mână raportul vicișpanului pe anul 1898 despre starea administrativă a comitatului Hunedoarei, și privind contribuțiile singuraticelor comune, d-sa a dat cu socoteala, ear' cercetând mai de-aproape a aflat hotărât, că cele mai multe comune, aruncă în vânt an de an sume uriașe de bani, crezând că plătesc o dare la care sunt obligate, de fapt plătind nesțiința proprie, căci plătesc ce nu s'ar cădea să plătească.

Comunele anume au pășune și păduri comunale de natură *urbarială*, care sunt scrise pe ele ca avere »comunală«, dar' de fapt sunt *prioprieta-*

tea foștilor iobagi laolaltă, sunt *părți întregitoare a averilor foștilor iobagi din comună*, și nu a »satului« întreg, sat în care azi poate s'au așezat mulți oameni noi, străini de foștii iobagi.

Averile comune de acest fel, nu cad sub măsura de contribuție și aruncuri sub care ar cădea de n'ar fi avere a foștilor iobagi.

Ear' între cele 424 comune ale comitatului Hunedoarei, foarte puține sunt acelea, a căror averi »comunale«, mai ales pășuni și păduri, să nu fie *de acest fel*, adecă de natură *urbarială* (iobăgească). Și de aceea toată contribuția și aruncurile ce se plătesc după aceste proprietăți, sunt bani aruncați pe fereastră, contribuție a nesțiinței celor-ce conduc comunele: *datori a le plăti nu sunt!* Nu numai că nu sunt datori a le plăti, *ci de și-ar căuta dreptul lor, li-s'ar întoarce înapoi, cel puțin pe câte trei ani, banii plătiți pe nedrept.*

Dl notar Popovici a băgat de samă că de pildă pe una din comunele cercului d-sale notarial, pe Petreni, e scrisă o avere nemișcătoare de natură *urbarială*, după care comuna e pusă la contribuție de *59 fl. 80 cr.* pe an. D-sa a făcut recurs contra acestei aruncări de dare pe comună, și ce a dobândit? *Aceea, că comunei i-s'au întors înapoi peste 300 fl. ca bani luați dela ea pe nedrept pentru acea avere iobăgească*, și azi comuna numită e pusă la contribuție după averea sa, în loc de aproape 60 fl. cu cât era până aci, cu abia — *14 cruceri!*

Oamenii de prin comunele noastre s'și deschidă ochii. Căci de pildă în »averea« cea de aproape 6000 fl. a comunei Chitid, de 7000 a comunei Batiz, de 9000 a Runcului-mare, de 5000 a Brănicicăi, de 15.000 a Sălașului-de-sus, și aproape a tuturor celorlalte, foarte multă, dacă nu toată averea, e avere de aceasta iobăgească, după care nu-s datori a plăti dare, și de-și umblă în rënd, nu numai scapă de ea,

ci își capătă napoi o parte frumoasă din banii ce au dat, sau li-se șterge restanța de dare cu care e strigată comuna.

Mai trist e, că cele mai multe comune n'au nici un venit după aceste averi, căci ele sunt folosite de oameni fără nici o taxă, și apoi ca să aibă de unde plăti darea după ele, pun *arunc comunal* pe capul oamenilor, încât adesea aruncul e mai mare ca darea directă către stat.

Sfatul nostru e: Treaba asta fiind mai încurcată, dacă notarul cercual nu se leagă s'o descurce, mergeți la un avocat de încredere, și rugați-l să cerceteze câtă din averea »comunală« e de aceasta *urbarială* (dată foștilor iobagi), și aflându-se, să vă facă recurs contra aruncului de dare ce-l plătește satul după acea avere a sa, spunându-i că recursul seu să și-l întemeze pe hotărîrea judecătoriei administrative financiare r. u. Nr. 218 din 1890, cu provocare la consemnarea contribuțiilor poziția 95, punctul D., nota 1. punct c).

Câte bucate sunt ăstan?

După o socoteală oficială, tăcută pe temeiul știrilor din toate țerile, lipsa de bucate va fi ăstan în cele mai multe state, mai mare ca în anul trecut.

Câmpurile au dat roadă *mai puțină* ca anul trecut și așa trebuința de a importa (de-a aduce din afară), e mai mare ca în acel an: În Anglia, în Franca, Germania, Austria, Italia, Belgia, Elveția, Șvedia și Norvegia, Portugalia și Grecia, — și anume în șirul în care sunt înșirate aci. De tot le trebuesc tuturor laolaltă, pentru a-și coperi trebuințele popoarelor:

453	milioane hectolitri	grâu
236	"	săcară
201	"	orz
437	"	ovës
149	"	cucuruz,

pentru-că peste tot s'a făcut ăstan în aceste țeri laolaltă:

grâu	mai puțin	ca anul trec.	cu 149 mil. hectl.
săcară	"	"	"
orz	"	"	"
ovës	"	"	"
cucuruz	"	"	"

Roadă mai mare decât e trebuința țerii, au avut:

Rusia, cu vre-o 85 mil. hect. bucate (laolaltă socotite grâu, cucuruz etc). Decât anul 1899 însă roada a dat mai slab.

Ungaria, cu vre-o 30—32 mil. hectl., ca anul trecut, mai slab.

România, având roadă mai bună ca anul trecut, are 30—34 mil. hectl. mai mult decât îi trebuie.

Bulgaria cu 3—4 mil. hectl.

Serbia cu 4—5 mil.

Turcia cu 7—8 mil.

Statele-Unite Americane au mai mult decât le trebuie, cu 150 mil. hectl.

Canada cu 2—3 mil.

Argentina cu 34 mil.

Australia, Cili, Uruguay, Algeria, Egiptul, Tunis și Tirpolis, au avut cam atâta cât le trebuie pentru trebuința proprie.

În România.

„Amicul Agriculturului” mai nou scrie:

Fapt de înregistrat în întâia decadă a acestei luni, este furtuna deslănțuită aproape pe tot teritoriul țerii, care pe lângă stricăciunile cauzate sămănăturilor de porumb (cucuruz) de prin județele: Iași, Roman, Neamț, Suceava și Mușcel, a spulberat snopii, împărșiat clăi și șuri, făcând pagube peste 100.000 lei. Ca urmare a furtunei am avut vr'o 4—5 zile vânturi aspre cari au cauzat stricăciuni arborilor roditori.

Alt fapt de înregistrat atribuit lunii lui August este aparițiunea vermilor (larve de insecte) în mare parte din porumburile din județul Iași, pricinuind însemnate pagube.

*

Situațiunea agricolă la câmp se caracterizează acum prin facerea ogoarelor de rapiță și grâu. S'a sămănat deja multă rapiță,

FOIȚĂ

Legenda ciocănitorei (ghionoaiei).

Ciocănitorea din început n'a fost pasere ca acuma, ci a fost o femeie năsată, adică una de acelea, căreia îi plăcea să-și bage nasul în tot locul, chiar și acolo unde nu-și ferbea oala, și pe fiecare să-și vorbească de rău, și să-și anine câte o codiță.

Intr'o zi prinzând Dumnezeu toate găngăniile de pe fața pământului, precum: vespi, gărgăuni, țintari, furnici, cari, și altele asemenea acestora, și legându-le bine într'un sac, chemă pe femeia cea năsată la sine și dându-i sacul, îi zise:

— Ia sacul acesta și du-l de-l aruncă așa, cum îl vezi în mare! Dar' caută... nu cumva să te pue păcatele, ca după-ce vei ieși de aici la largul tău, să-ți deslegi, ca să vezi ce este într'insul, că apoi va fi vai și amar de capul tău!... atunci ai să pățești ce n'ai mai pățit!... M'ai înțeles?

— Ferească Cerul! — răspunde năsată, luând sacul în spate, — unde așa face eu

care pe alocurea a răsărit deja. Pe ici pe colo locuitorii mai treacă grâu; am observat cu bucurie la țărani, că treacă cu mașina mișcată prin manej cu cai.

În țara de sus s'a început de asemenea facerea ogoarelor de toamnă. Aci se vorbește încă de recolta grâului de estimp, care a fost foarte bogată, obținându-se 20 și 30 hectol. la hectar și de o calitate excelentă.

*

Recolta porumbului promise a fi deosebit de bună anul acesta în județele de câmp; în țara de sus prin ținutul Botoșanilor se anunță o recoltă mijlocie, în cel al Dorohoiului chiar slabă. În schimb la câmp, în Teleorman mai cu samă, pe lunci porumbul va da 4—5 kile la pogon; am auzit vorbindu-se chiar și de mai mult.

Culturile de sfeclă de zahăr sunt foarte frumoase anul acesta, cu excepțiune de cele puse pe locuri slabe și sleite, și cari n'au fost împuternicite sau îmbunătățite prin îngrășeminte chimice, fără de cari astăzi nu se poate face cultura sfeclilor zaharinate cu folos.

AGRICULTURA

Calendar (Septembrie).

Acasă. Alege de prăsilă grăunțe îndeplin desvoltate: fruntea boabelor. Reparează uneltele de sămănat. Curăță grăunțele cu triorul și stărpește tăciunile cu peatră vânăată. Isprăvește treeratul bucătelor și premeneste grăunțele de fânat. Direge coșerul. Unge osiile adese-ori. Ca prilejul culesului, alege de prăsilă tului de cucuruz cât mai lungi și groși, înzestrați peste tot cu boabe mari, grele, răcoapte.

Dacă n'ați avea paie de ajuns pentru așternut, strângeți frunziș uscat sau cetină de brad.

una ca aceea, să n'ascult porunca ta, Doamnel! Și cum roși ea cuvintele acestea, eși din pomel afară, căci D-zeu, când îi dete sacul, se afla într'o grădină foarte mare și frumoasă, împodobită cu flori mirositoare.

Dar' ți-ai aflat omul, care să-și ție cuvântul!... Năsată, cum eși din pomel afară, nu apucă a face vre-o sută de pași, și cuprinsă de un dor nespus, ca să vază ce duce în spate, deslegă sacul. Nu deslegă bine însă sacul și găngăniile, văzându-se earăși slobode, începură a se răspândi în toate părțile și a se ascunde, unele prin crepăturile și pe sub scoarța copacilor, ear' altele prin iarba și pe sub țărână, mai pe scurt, care pe unde apuca mai de grabă.

Năsată de frică ca să n'o pedepsească Dumnezeu, pentru-că nu s'a ținut de cuvânt, ci i-a călcat porunca, începură a alerga ca o scoasă din minte în toate părțile după găngăniile, voind să le bage earăși în sac.

Dar' cine era în stare să prinză atâta amar de găngăniile, câte virise Dumnezeu în sacul acela?... și cine, mă rog, putea să știe încotro au apucat și s'au ascuns acestea?... Nu-i vorbă, prinse ea ce prinse, dar' ca să

Curăță pivnița și înlocuiește nășipul din ea cu altul proaspet, mărunt și svântat. Pregătește uneltele și vasele de cules strugurii și poamele.

Cailor de ham dă-le adese-ori ovės; nu însă tocmai proaspet; nici trifoiul tocmai proaspet nu le face bine. Scoateți vitele neîntrerupt la pășune, dar' nu le îngăduiți să roadă curpeni de cartofi. Puneți porcii la îngrășat. Mai potriviți sunt spre acest sfârșit porcii de doi ani, cari se îngrășe mai bine. Dați ovės berbecilor.

În grădină. Culege poamele cu mâna, și pe timp uscat, apoi pune-le să asude la întunec într'un loc cât mai aerisit. Din poamele mai de rind pregătește oțet, compot, miere (lictar) și vin. Amână culesul poamelor iernatice până în ajunul iernii. Săpați locul pentru sămănarea simburilor de poame, adunați simburii trebuincioși și pe la sfârșitul lunii îi sămănați. Simburii petroși, ce răsar cu greu, la toată întâmplarea să-și sămănați de cu toamnă.

Samănați fragi de grădină, salată iernatică și pătrângei. Scoate ceapa și usturoiul, culege patlagelele înroșite și fă din ele sirup, sau taie-le în bucăți și le uscă pentru iarnă. Uscă păstăile tinere de fasoale sau pune-le la înăcrit. Amână scoaterea morcovilor, pătrângeilor, celerului și sfeclilor până după-ce le-a ajuns brumă din greu. De asemenea așteaptă tăiatul curechiului până-ce l'a bătut bruma de două—trei ori; căpăținele lasă-le la întunec timp de vre-o 2 săptămâni, și apoi pune-le la înăcreală. Culege și pune la uscat sămănțele coapte de legumi și flori. Adunați țără preget și nimiciți omidele și păpușile acestora, cari în acest an s'au arătat în mod aproape ne mai pomenit, și în deosebi cele de varză.

În agri, fânate și vii. Samănați cât mai de timpuriu bucatele de toamnă; holdele

le prinză pe toate, i-a fost peste putință, căci găngăniile nu erau așa proaste ca să stea locului!...

Dumnezeu, văzând că femeia, căreia i-a dat sacul cu găngăniile ca să-și ducă și să-și arunce în mare, nu l'a ascultat, s'a mâniat pe dînsa, și spre pedeapsă a prefăcut-o într'o Ciocănitore, zicându-i:

— Până-ce nu vei prinde toate găngăniile, câte le-ai slobozit din sac, până-atunci nici să nu mai tragi nădejde, că te vei putea face femeie, cum ai fost din început.

De atunci apoi, de când Dumnezeu a prefăcut-o în pasere, Ciocănitorea nu mai are stămpăr, ci aleargă prin păduri, și prin grădini prinzând la găngăniile, cugetând, că dacă le va prinde pe toate, se va face earăși femeie, cum a fost la început.

Ear' ciocul ei cel lung și ascuțit, cu care prinde ea găngăniile, e nasul ei de odinioară, căci ca femeie avea un nas lung, care și-l băga în tot locul, și nimic nu rămânea necăutat, nevăzut și nevorbit de dînsa, precum și de atunci încoace, de când e pasere nu rămâne nici un pomisor, mai ales de cei scorburoși și putregăioși, ca să nu fie cerce-

timpurii intimpină mai cu înlesnire asprimea iernii. Nu uita a trage brezde de scurgere în direcția cerută de firea, locului; aceste brezde fac un serviciu nespus de bun holder. Amână culesul cucuruzului până într'un târziu; cucuruzul răscopt se păstrează mai bine, dă nutreț mai sănătos și e mai bun de sămănat.

Scoate cartofii pe timp uscat și-i pune să se sbicească la întunec.

După cosirea otăvii, grapă cruciș și curmezis, fênațele, asemenea și trifoiul și lûtarna. Intrebuințază pe cât se poate grapa de fênațe, mult mai bună decât cea obișnuită. Grapa de fênațe scormonește foarte bine pământul dintre plante, desrădăcează muschiul și nimicește sumedenie de gânganii stricacioase și vermi. Imprăstie mușinoaele și stirpește furnicarii, scăeții, mărăcinii și răchitele. Ingrășe fênațele cu gunoiu, fă brezde și șanțuri de scurgere și samăna floare de fên unde ierburile sau rărit ori chiar au perit, rămânând vetre goale.

Dacă săpatul din urmă al viilor și greblatul încă nu s'ar fi făcut, nu mai trebuie amănat. Din vnzarea strugurilor ce se coc de timpuriu, locuitorii din apropierea orașelor pot face bani frumoși.

Leac de ciurma porcilor.

Di preot *O. Săbau* din *Bozeș*, ne trimite spre publicare următorul sfat de apărare contra ciurmei porcilor, care face atâtea stricăciuni.

În foarte multe părți bântue de câțiva ani mordul be porci numit „*Ciurma porcilor*”, după care țeranul nostru are mari pierderi. În comuna noastră *Bozeș* încă a pricinuit această

tat de dinsa, căutând gânganiile ce le-a scăpat odată din sac și nu le mai poate găta nici până în ziua de astăzi.

Istoria unui parapleu.

După *G. M. Saphir* de: *T. Daul*.

Era una din cele mai frumoase zile de vară, îmi clănțneau dinții în odăile friguroase, mă învăli într'o blană de vară și eșii pe stradele Vienei.

Spusei mai sus: era una din cele mai frumoase zile de vară, deci începui imediat să ploaie.

De multă vreme nu mai port umbrelă, întâiu fiindcă n'am, al doilea — sunt oameni cari nu se mulțumesc numai cu un argument — și, al doilea dară, fiindcă nu voesc să fiu servitorul unui parapleu, pe care trebuie să-l port cu mine, cum începe să se ivească vr'un nor mititel. Când s'o inventa vr'un parapleu, care să mă poarte el pe mine de câte-ori o fi timpul urât, o să-mi cumpăr și eu unul.

Ploaia începui să cadă atât de repede,

boală multe pagube economilor. Multe am cercat să ne luptăm contra boalei. După mai multe probe făcute, am aflat de bun următorul medicament, pe care îmi iau voie a-l împărtăși și altora prin „*Bunul Eçonom*”:

Să se cumpere din farmacie de fiecare porc bolnav: 18 grame de Sare amară, 4 gr. accid de sare, 4 gr. accid salitric, și 6 gr. flor sulfur (toate costă abia 20 fileri), și amestecându-le toate laolaltă, să se împartă în trei părți de-opotrivă, și să i-se dea în trei zile, amestecat în lapte ori în apă curată. Tot în ziua când s'a început cu această medicină, trebuie băgat porcului în una din urechi așa numitul: *spânz* (o plantă care găurește urechia) sau dacă porcul bolește de mai multe zile, atunci să i-se bage în amândouă urechile, sfredelind cu o sulă cam pe la mijloc urechea și în aceea îndesând spânzul, care după 48 ore se poate trage earăși afară.

Pe lângă aceasta să se cumpere „*Terpentin* subțire”, cu care în toată ziua cu câte puțin are a se freca fruntea porcului, cu grije ca să nu ajungă în ochi, apoi deasupra urechilor și grumazii înpregiur. În lipsa de terpentin e folositor și petrolul, cu care se poate freca peste tot locul.

Porcul în zile călduroase să fie scaldat de mai multe ori pe zi cu apă rece, ceea-ce se vede că tare îi prieste, căci deși în vremea boalei porcul

că fusei nevoit să întru sub un coridor, sau cum s'ar zice: să mă adăpostesc.

Că ploaia și furtuna, tunetul și trăsnetul vin în ajutorul dragostei, e lucru cunoscut.

În viață geniul amorului recurge de multe-ori la ajutorul celei mai prozaice întâmplări; dovadă: Lot — cel din Biblie — care s'a scăpat de femeea lui, din pricina că dumneaiei îi venise pofta să privească înderēt la potopul Sodomei și Gomorei; scurt și cuprinzător: răscoala elementelor este favorabilă amorului, tot așa cum 'mi-a fost mie acel adăpost de ploaie, acea ploaie și acel adăpost.

Mă aflam în stradă —, cetitorul nu poate greși, deoarece-ce de-asupra casei răsare în fiecare seară, când e cerul acoperit cu nori, o stea lucitoare *Spica*. Stăm la poartă și priveam cătră cer, fiindcă acum a ajuns ca omul să nu se mai uite la cer, de cât atunci, când îl amenință furtuna ori vremea rea.

De-odată zării între mine și cer, o fereastră vis-à-vis, și la fereastră — ah! la fereastră! — De sigur cetitorul crede că am

mai mult zace și nu se prea mișcă' după două—trei scalde, singur se duce la locul de scaldă.

În decursul morbului, care ține 14—18 zile, porcul nu are nici o poftă de mâncare, fără numai tot apă ar bea, pentru aceea trebuie grijit ca să aibă la îndemână totdeauna apă proaspătă, căci în lipsa acesteia, el ori-ce apă stricată va afla, o soarbe, care însă îi e numai spre stricare, dacă nu-i proaspătă și curată.

Cu aceste medicamente folosite, la noi mai la toți porcii li-s'au făcut bine, dacă n'au fost chiar prea învechiți în boală.

Și, firește, să nu se uite că porcul bolnav să fie despărțit de ceilalți, ca să nu-i molipsească și pe aceia, și culcușul lui să fie ținut tot curat, apoi ars sau îngropat adânc în pământ.

Am spus-o ca să poată încerca și alții, poate le va fi de vr'un folos, cum noi credem că ni-a fost.

Oct. Săbau, paroch.

STUPĂRIT

Sfaturi pe Septemvrie.

Din nou sfătuesc pe stupar: grijește ca stupii să nu-ți fie atacați de albine răpitoare. Strimțază cât de bine urdinișul lipește coșnițele cu îngrijire de jur-împrejur. Isprăviți lucrările în coșnițe numai dimineața și sara, când albinele nu sboară pe afară. Impreunați stupii

să spun: »și la fereastră o persoană de sex femeni și așa mai departe». Nu e așa că am ghicit? Așa și e: și la fereastră o persoană de sex feminin. O persoană de sex feminin, — cum dracu s'o descriu? Iubite cetitor, descrie-ți-o tu singur după gustul tău, — despre partea mea, am să fiu mulțumit cu ori-ce. — Cum 'ți-o vei descrie să știi că așa și era. Ședea la fereastră și — ce-tea? Nu! Uda florile? Nu! Se juca cu vr'un porumbel? Nu! Nu voesc să înșel pe cetitori. Eu sunt în momentul acesta istoric ear' nu romantic! Mie-mi place să vorbesc drept: ședea la fereastră și-și curăța unghiile.

Eu priveam în sus, ea privea în jos, — scurt zis: ne vzurăm, ne iubirăm și ne jurarăm un amor etern! Și toate acestea numai prin fizionomie! Ah! geamurile! geamurile! blăstămatele geamuri mă necăjeau grozav. Omul să nu se încredă nici-odată geamurilor! o fată vczută prin geam este o ființă cu totul deosebită, de cât fără geam. Ele au adus în lume cea mai mare ilusie. O fată vczută prin geam îți pricinuește cea mai mare ilusie optică! Prima regula juris est: Să nu te amorezezi, până n'o deschide fereastră.

Ea deschide fereastră! Ah! ce frumsețe!

de tot slabi, ear' pe cei bogați în albine, dar' săraci în hrană, ajutați-i dându-le peste noapte miere.

Aceasta e luna, în care se scoate mierea de prisos și se ucid stupii. Mai bine lăsați albinelor miere mai multă decât prea puțină. Mierea iernează destul de bine în coșniță și, fiind trebuință, se poate scoate și primăvara; dar' peste iarnă nu poți ajuta, cum și când ai vrea, stupul cu miere.

Rătează fagurii din coșnițele de nuiete cam de trei degete. Săvârșește această lucrare înspre sară, ca în decursul nopții albinele să poată curăți mierea și să îndrepteze fagurii. Grijește cum umbli cu mierea, nu cumva să rămână picuri prin stupină sau în apropierea ei.

Dacă n'ai fi golit încă despărțământul de miere din coșnițele mobile, să nu întârzi a-l goli acum. Alungă albinele cu fum în despărțământul de clocit, pune scândurice deasupra gratiei și umple locul gol cu paie curate bine uscate sau cu fășii rămase din oblitul scândurilor (dela măsurari). Scoate măcar 2 faguri de lângă fereastră, împinge apoi fereastră înainte, și cătră sfârșitul lunei umple și îndărătul ei cu paie sau fășii de scândură. Imblojește coșnițele de nuiete cu sucituri de paie sau cu haine vechi, ce nu se mai pot întrebuința la altceva. Pe lângă o astfel de îngrijire

tempurie albinele iernează mult mai bine. Extrageți (scurgeți) mierea, pe cât numai puteți, cu mașina, spre acest sfârșit. Mierea astfel scursă este mult mai curată și în urmăre îndoit și întreit mai bine plătită.

Fagurii cu miere astupată păstrați-i în coșnițe, așezate în o cămară răcoroasă, ca să aveți cu ce nutri stupii în cas de trebuință, ear' mierea scursă păstrați-o în vase nouă de pământ.

Bucățile de faguri cu miere, ce rămân cu prilejul extragerii se pun într'un vas în apropierea focului și, după ce se încălzesc bine, le stoarcem printr'un săculeț.

Din ce mai rămâne în boștine, și din mierea de pe vasele și uneltele ce s'au întrebuințat la extragere, amestecându-se cu apă, căpătăm un must dulce, miez-ul.

Fagurii mai mari, din cari s'a extras mierea, unde numai se poate, se așează în coșnițele mobile, ca albinele să-i curățe cât mai bine.

Deplin curățiți de miere, fagurii frumoși în rame se păstrează pentru anul viitor, ear' din cei de trântori și peste tot din fagurii învechiți se face ceară.

ROMUL SIMU

Urcai treptele, apăsai inima pe ușe, bătea grozav; »poftim!« strigă o voce blândă ca flautul, și intrai. Ea ședea la fereastră, mă apropiai, la braț cu garanța amorului, cu umbrela.

»Domnișoară!« dar' imediat mă corigai: »Scumpă domnișoară! în viață bărbatul este scutul femeilor și femeile parapleul bărbatilor!« Aci mă oprii așteptând efectul acestei briliante introduceri. Nu făcu nici un efect. Aha, mă gândii, lasă glumele la o parte și ia-o pe coarda simțitoare. Incepui așadar din nou: »Stimată Dulcineea! Fericit acela care în furtuna vieții și sub cerul înorat al existenței, poate găsi un adăpost pe terasa senină a unei inimi simțitoare!«

După-ce sfârșii, așteptai earăși efectul acestui period sentimental. Nimic, și ear' nimic!

Intr'un cuvânt frumoasa mea rămase rece, posomorită, nemișcată. Această fățărnicie mă supără grozav! Auzii Să-mi trimită parapleul, să-mi spună, cu alte cuvinte, în limbajul parapleielor: »Intoarce-te cu el«, și acum să-mi facă pe nevinovata! Incercai earăși câteva complimente, dar' înzadar. Ea îmi zise: »te rog să mă lași în pace!« Asta era prea-prea. Imi scusai îndrăsneala mea prin focul pasiunii mele și mersei atât de

MESERII

Școala industrială orășenească din Sibiu.

Din anuarul al 28-lea al școlii industriale orășenești din Sibiu pe a. școlar 1899/900, publicat de directorul Martin Schuster, scoatem următoarele date:

Școala a stat în anul școlar expirat din: 1. *Cursul pregătitor* cu două despărțăminte; 2. *Cursul de industrie* cu 3 clase; 3. *Cursul de construcții* cu trei clase. În total au fost 13 clase, (cu două mai puțin decât în anul 1898/99).

Corpul învățătoresc a stat din un director și 23 instructori, parte profesori de școli medii, parte inv. de școli primare.

Prelegerile s'au început în 15 Septembrie 1899 și s'au terminat în 17 Iunie 1900.

La finea anului școlar au fost 474 elevi;

Sfârșitul clasificațiilor se prezentă astfel: din cei 474 elevi examinați, 31 (6.54%) cu calcul distins, 112 (23.63%) bine, 150 (31.64%) suficient, și 181 (38.19%) nesuficient. Din cei 181 au primit 58 îngăduința să facă în Septembrie examen de corigență dintr'un obiect.

Elevi înscriși au fost în total 604,

departe încât îi spusei: »bunăvoința cu care 'mia-ți trimis parapleul, am luat-o drept o învitate fericită de a mă presenta la d-voastră în persoană!«

Ea sări în sus, se roși la față și-mi zise: »O! ce vanitoși sunteți voi bărbatilor! Dacă e așa, să știi că înfățișarea d-tale îmi era atât de nesuferită, încât am preferat să-ți trimit un parapleu, numai în dorința de-a nu te mai vedea în ochii mei!«

Își închipuește ori-cine ce figură timpită am făcut la auzul acestor cuvinte, dar' nici de rândul acesta nu mă lăsa mai pe jos; imi adunai toată ironia și-o întrebai: »Dar', scumpă domnișoară, ce te făcea pe d-ta să stai la fereastră, dacă vis-à-visul meu îți era atât de nesuferit?«

Ea rîse batjocoritor și-mi zise: »Ei, genialul meu domn, de unde știi d-ta că nu așteptam pe adevăratul meu iubit? Salutare!« Și fugi într'o cameră de-alături. Eu făcui dreapta 'n picior și plecai, după-ce pusesem parapleul pe masă. Când am ajuns acasă, am scris această istorioară, ca să servească de exemplu pentru vanitatea și amorul propriu al tuturor bărbatilor.

Era așa de frumoasă ca, alegeți un model din descrierile mele dela pagina 17, 39, 44, 67, 120, și așa mai departe.

Ea privi spre cer și apoi spre mine. Și eu eram cerul ei! Pe urmă închise fereastră! De ce închise fereastră? Pentru-că ploaia! Tocmai! Cetitorii știu acum totul, — nu mai încape nici o surprindere.

Ea privi earăși în jos, se ridică, fugi dela fereastră, câte-va minute pe urmă se rentoarse și surise. În acest moment o frumusețea fetiță — sau mai bine zis servitoarea ei — trecu drumul, imi dete un parapleu și-mi zise: »Domnișoara vă trimite acest parapleu!«

Zis și făcut. Fetița perii tocmai când strigam în urma ei: »Voiu avea onoarea să aduc eu însumi domnișoarei acest parapleu împreună cu mulțumitele mele!«

Zică lumea ce-o zice, dar' femeile sunt mai gentile decât bărbatii, chiar de cât mine! Și apoi ele știu cu atâta finețe să ne dea privilegiul de a le face cunoștință, încât noi, stăpânii lumii, suntem proștii lumii față de ele.

A doua zi — era tocmai a doua zi — pe o vreme frumoasă, mergeam la ea.

Ce deosebire: ieri și astăzi. Ieri mergeam prin ploaie fără parapleu, astăzi prin soare cu parapleu! Ei, ce voiți: natura e bogată în controversse.

(cu 142 mai puțini, decât în anul celalalt, ceea-ce se explică prin împrejurarea, că în a. 1899 s'a înființat și o școală industrială de stat).

Din cei 604 elevi înscriși au fost după *confesiune*: 101 rom.-cat., 98 gr.-or., 40 gr.-cat., 328 ev.-lut., 27 ev.-ref., 1 unitar și 9 evrei. După *naționalitate*: 411 Germani, 106 Români și 27 Maghiari.

De remarcat e, spune „Tel. Rom.“ vorbind despre această școală a orașului Sibiu pentru învățaceii de meserii, că deși elevii *români* au cercetat institutul într'un număr atât de mare, *limba română nu li-s'a propus*, nici barem ca studiu facultativ!..

Anul școlar 1900/901 se începe la 15 Septemvrie c. Inscriverile se fac din 3—13 Septemvrie în edificiul gimnasiului evang. dela 6 ore p. m. Intârzierile nejustificate se pedepsesc. Didactrul e de 4 coroane și are să se solvească la înscriere sau cel mult până la 15 Octomvrie, după începerea prelegerilor.

O viuă și frumoasă activitate desvoaltă *Reuniunea sodalilor și măestrilor români din Sibiu*, de când stă sub laudabila conducere a d-lui *Victor Tordășianu*. Arangează petreceri, arangează serate literare, întreprinde colecte cu toate privilegiile binevenite, tot cu scopul de a mări fondurile create, și anume create întru spriginirea clasei meseriașilor români de acolo.

Nu e mult de când s'a înființat „*Fondul pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor meseriașilor*“, și azi un ban, mâne altul, azi fondul e deja de 595 *Cor. 81 bani*, mic încă, dar' destul de mare socotind timpul scurt în care s'a stăruit pentru el, mai ales de președintele Reuniunii. E mic încă, dar' e mai mare decât nimicul ce era până acum, și D-zeu va ajuta să fie cu timpul mare și să reverse alinare celor pentru cari e merit și atunci mulți vor binecuvânta pe cei-ce azi aleargă și cerșesc pentru acest fond.

Ear' ca urmărind o țintă și mai înaltă, mai strălucită, e „*Fondul pentru câștigarea unei case proprii și cu o hală de vânzare*“, fond azi încă mic, dar' bine că e înființat, căci ajunge-va el și mare, și când ținta i-ar fi ajunsă într'un viitor mai apropiat ori mai îndepărtat, acea casă românească și acea hală de vânzare românească, vor ridica foarte mult poziția măestrilor români din acest mare oraș, și prețul lor în mijlocul mării de puternici Sași și străini.

Și earăși ce am zis în numărul trecut: Un om vrednic face, unde să

pune el pe lucru, cât jumătate de sat, uneori mai mult ca satul întreg, ca orașul, ca provincia... Di Tordășan e un președinte vrednic al unei Reuniuni de meseriași, care face cât întreagă Reuniunea.

Mai nou: Reuniunea a dat un „*Anuar*“ în care e cuprinsă istoria Reuniunii dela început până azi. Vom reveni!

ȘTIRI DE TOT FELUL

Ciuma în Anglia. În Glasgow autoritățile au constatat mai multe cazuri de ciumă. Acum se află 11 oameni sub îngrijire medicală.

Mare târg de vite în Ilia. Comisiunea agronomică comitatensă a comitatului nostru, a arangeat și vestește pe ziua de 12 Octomvrie n. 1900, *mare târg de vite cornute* la Ilia.

I. P. S. Metropolitul Ioan Mețianu a fost invitat la sfințirea bisericilor renoite din Sebeșul-săsec și din Lancrăm, sfințire ce va urma îndată după Stă-Măria-mică.

În Deva școlălele elementare sunt închise din poruncă mai înaltă, din pricina tusei măgărești ce se tot lățește între copii.

„*Kronstadt*“. Cetim în ziarele săsești, că reprezentanța orașului *Brașov*, recercată fiind a se pronunța, care nume unic oficios dorește să aibă orașul, a hotărât unanim ca să se mențină vechiul nume *Kronstadt*.

Di *Adam Basarabă*, cleric abs. ales capelan în Romos, a fost întărit de ven. Consistor la postul pentru care a fost ales.

„*Reuniune de înmormântare*“ după chipul celei a noastre din Orăștie și din Sibiu, se înființează acum și în *Brașov*. Mai mulți fruntași ai bisericii gr.-or. de acolo cunoscând multul folos ce poporul îl are din o atare întovărășire, au luat lucrul în mână și în curând Reuniunea va fi înființată.

Paiangenul de mătăasă din Madagascar. De mai mult timp Francezii din Madagascar au început a folosi țesătura unui paiangen, numit „*Hulaba*“, și cu întrebuințarea căruia s'au ajuns sfârșituri de mirat.

Din firele acestui paiangen s'au făcut garnituri întregi de perdele și alte stoffe care au produs o mare senzație la expoziția din Paris. Ele sunt de o minunată culoare aurie, strălucitoare.

Cum se folosesc acești paiangeni, se poate vedea la pavilionul de Madagascar din Paris, unde s'a și adus un număr mare de atari paiangeni de mătăasă. Se instruesc fete tinere în școala profesională din Tananarivo, făcută în acest scop de cătră generalul Galliéni în fostul palat regal, și ele prind firele și conduc lucrarea.

Acest soi de paiangeni se găsește numai acolo unde au nutremânt din prisos, căci altfel ei se mănacă unul pe altul. Mai cu seamă în parcurile regale și în împreju-

rul Tananarivei ei sunt foarte numeroși și de-acolo sunt aduși de femeile madagascardiene în coșulețe anume lăcute, la școala profesională.

Și eată cum se umblă cu ei: Paiangeni se pun în niște rame de lemn, care sunt împărțite în vre-o 30 de celule (căsulii) din care se urplu de obicei 12—24 de odată cu paiangeni, după-cum trebuie să fie grosimea firului.

Paiangeni se înjugă, cu un anume aparat, în celulele lor în așa chip, ca negelele prin care ei dau firul, să fie libere în aer. Rama se așează apoi pe o răsucitoare, și fețele lucrătoare ating ușor cu vârful degetelor negelele paiangenilor, îndemnându-i printr'o ușoară apăsare să dea drumul firului; cu chipul acesta paiangeni slobod ear' ele prind și conduc de-odată 12—24 de fire la un cârlig, care se află la mijlocul mașinării, unde se împreună toate firele formând unul singur. Se trage firul mai departe până-ce ajunge la dăpănătoare. Și să dăpână până să gată firul. După-ce s'au golit, se pun alții în loc. Cei goliți se duc înapoi în parc unde se hrănesc și peste câteva zile pot fi întrebuințați din nou. Aceasta se poate întâmpla de patru până la cinci ori pe lună.

Fiecare paiangen dă un fir de vre-o 4000 metri lungime. Firele sunt de cinci ori mai ușoare de cât cele de mătăasă ordinară, sunt foarte elastice și tari, așa că în orice privință întrec cu mult mătasa gândacilor și se pot țese fără nici o greutate. Toate țesăturile produse din aceste fire, sunt de o culoare aurie uimitoare. Până acum însă nu s'a încercat încă a le spăla, de teamă ca să nu se strice luciul lor auriu.

Bresol, ucigașul Regelui Umberto al Italiei, a fost osândit la 29 August de tribunalul din Milano, la muncă silnică pe viață, — după-ce întâiu va trece peste anii de singurătate și asprimea începutului pedepsei.

Bieții Români bucovineni au și ei de îndurat multe dela a lor stăpânire. Mai ales prigonite le sunt foile naționale. „*Patria*“ cea aprigă le-a încetat în urma prigonirii redactorului său ardelean, — acum c' de inimă s'au adunat pe lângă foaia populară *Deșteptarea* pe care o scot de 2 ori pe săptămână (pân'acum apărea numai de 2 ori pe lună și mai nou odată pe săptămână). Dar' și acestea le e mereu confiscată. Ori-ce șir scris mai inimos, mai cu gura deschisă, le e șters de cei dela putere și nu e îngăduit să fie tipărit. Așa foaia iese cu o mulțime de locuri albe, din care i-au fost scoși articli ori părți de articli ce n'au plăcut celor dela „*censură*“ (cancelaria de supraveghiere a foilor).

Mulțămită. Subscrisul aduc cea mai recunosctătoare mulțămită vrednicului credincios al bisericii noastre gr.-or. române din Măgură, *Ioan Zalin*, care aprețind lipsa poporului nostru din această comună de a-și avea preotul său, a binevoit a mă ajuta cu o sumă potrivită de bani pe mine, ca să mă

sustin la cursul teologic extraordinar, ca astfel se pot implini ca mâne eu această trebuință a poporului. Măgura (tractul Orăștiei) la 3 Septembrie n. 1900. *Petru Roșca*, inv., cler. extr.

Pentru nenorocii prin foc din Valdei s'a adunat săptămâna trecută prin prea stimata d-na *Victoria Dr. Erdelyi* și gentila d-sa nepoată *Friderica*, suma de 466 Coroane 85 fil. dela următorii marinoși contribuenți din Orăștie:

Victoria Erdelyi 40 Coroane; Dr. Dobo 10 cor.; Roza Lăzăroiu 2 c.; Nicolau Vlad 10 c.; Maria Mihai 20 c.; Anastasia de Grbonaș 5 c.; Ioan Branga 2 c.; Ana Banciu 80 fil.; Leontina Dobo 2 c.; Dr. Tothné 2 c.; Sándor Iánosné 2 c.; N. N. 1 c.; Roza Moldovan 2 c.; Maria Barișiu 2 c.; Emil de Pop 2 c.; Ioan Vulcu 30 c.; David senator 1 c.; Dr. Popu 10 c.; Maria Moța 2 c.; Elise Bihoy 2 c.; Friederike Goika 2 c.; Cu tasa în bis. gr.-cat 7 c. 5 fil.; Dr. Ioan Mihu 100 c.; Ioan Popp 1 c.; A. Belei 2 c.; „Ardeleana“ 200 c.; V. Domșa 5 c.; G. Urdia 2 c. *Total 466 Cor. 85 fil.*

Dumineca trecută apoi, prea onorata d-na *Victoria Dr. Erdelyi* cu dl *Dr. Erdelyi* și nepoata d-ilor, au eșit la fața locului în comuna nenorocită, și punându-se în înțelegere cu comitetul comunal de împărțire a ajutoarelor, au făcut împărțirea între cei lipsiți. Au fost oamenii împărțiți în 3 clase: I. veduvele, II. cei căror le-a ars și casa și șura și bucate, III. cei căror le-a ars mai puțin, d. e. numai șura; și așa s'au dat ajutor tuturor după dreptate, în măsura în care au fost atinși de nenorocire.

Cei cari au fost asigurați sau cari fiind în stare bună nu simt așa greu nenorocirea, nu au primit din ajutorul dus.

Derallare de tren la Copșa. „Tribuna“ de Luni scrie: Azi dimineață la 3 ore trenul de persoane ce avea să vină spre Sibiu a derailat la intrarea în gara dela Copșa-mică. Locomotiva s'a implantat în pământ până la butucii roatelor, două vagoane de post s'au răsturnat și s'au frânt tot țanduri, ear' alte trei vagoane, între cari unul cu călători, au scăpat numai cu răstunarea, fără să se fi întemplat altă nenorocire. Minune, că afară de neînsemnate contuziuni, oamenilor nu li-s'a întemplat nimic; nici chiar celor trei amployați de post, cari se aflau în vagoanele sfărmate și cari au sărit afară în momentul deraierii. Din cauza aceasta trenul ce trebuia să sosească la Sibiu azi dimineață, a sosit numai la 10 ore.

Mulțumită publică. Cu ocaziunea reprezentațiunii teatrale și a petrecerei de dans aranjate la 12 Aug. 1900 n. de tinerimea studioasă în Brad, spre sporirea *Fondului „Masa studenților“ dela gimnaziul român gr.-or. din Brad*, a intrat în total suma de 353 cor. 10 bani (trei sute cincizeci-și-trei coroane 10 bani).

Din această sumă subtrăgându-se spesele în sumă de 165 cor. 35 bani, rezultă un venit curat în sumă de 187 cor. 75 bani

(una sută optzeci-și-șapte coroane 75 bani).

Au suprasolvit la cassă următorii participanți: *Di P. Pflaștea*, not. 3 cor.; *Aron Roman*, teol., *Sil. Damian*, *Savu Stanilă*, par., *D. Sida*, not., câte 1 cor.; *Ioan Fugătă*, par. 1 cor. 40 bani; *Ona*, vicenot., *măiestrii Ilie Omătă*, *I. Zerna*, *G. Pop*, *P. Bota*, învățător, *P. Giurgiu*, câte 40 bani și inv. *Al. Draia* 2 cor.; au contribuit dnii: *Romul Coțoiu*, com. *B. Criș* 10 cor.; *I. Pop* 5 cor.; *I. Micluța*, par. *Rișculița* 2; *Amos Feier*, plugar 2 cor.; *Ioan Safta* inv. 1 cor. și ambele societăți: *12 apostoli* și *Musariu* 20 cor.

Atât onorașilor oaspeți, cai au participat în persoană, cât și domnilor, cari n'au putut participa, dar' au binevoit a contribui, în numele bravei tinerimi zarandane li-se exprimă cea mai călduroasă mulțumită.

Brad la 19 August n. 1900. Pentru comitet *Vasile Boneu*, profesor.

Aducere aminte. Încă în anul trecut se vorbise prin ziarele române despre frumoasa plănire de a înființa o *Societate de cumpătare* în bețură în comuna noastră *Balomir*. În fruntea mișcării se puseseră fruntași din comună lucrând cu energie până la un timp. Nu se știe însă până astăzi de ce nu se lucră mai departe în câștigarea dreptului prin aprobarea statutelor? Nu cumva cei chemați și angajați în lucrul încredințat voesc a se retrage dela sublimul scop ce-l urmăresc cei 80 de membri înscriși în liste? Aceasta n'am dori să se întemple, căci atunci poporul și-ar perde încrederea în conducătorii săi și ori ce întreprindere s'ar mai plăpui, ar rămânea fără rezultat. Să nu rămânem laudați numai pe hârtie ci și pentru împlinirea planului întreprins. E lucru prețios acesta, căci jidanii prin bețurile lor, s'erăcesc poporul, și până nu vom pune odată cumpăt în bețurile spirituoase, din s'erăcie nu vom scăpa, ci tot mai mult ne vom atunda în prăpastia ei. Ear' de aceasta trebuie să dorim cu toții să scăpăm! Sperăm dar' că lucrul întreprins își va avea rezultatul dorit cu atât mai virtos ca să dovedim lumii prin frumosul proverb moral: *Voeste vei putea.*

Un membru
al societății de cumpătare.

Învierea împărăției lui Israel.

Evreii au o Societate numită „*Sionul*“, compusă din toate frânturile poporului israelit, și cu ramuriri în toată lumea. Membrii societății plătesc fie-care pe lună câte un „sicl“, vecheia monedă ebraică, corăspunzând unei coroane. Aceste plăți vor să formeze un capital de 250 milioane, cât e de lipsă pentru cumpărarea Palestinei dela Turcia, care cere această sumă.

Mișcarea aceasta, numită: „*Sionism*“, este o mișcare de cea mai mare însemnătate.

Sionistii vor să formeze prin ajutorul unei duceri regulate a Evreilor în Palestina, nu numai o țară evreiască, dar' și să schimbe actuala lor organizație economică; din poporul azi numai comerțiant, să se facă din nou un popor agricultor, industrial și muncitor.

Poporul evreu n'a uitat nici-odată vechea lui patrie, martoră a puterii și măriei sale. Amintirea Ierusalimului și-a munților Sionului, este însăși temeliea acestei credințe. Pe la 1860 și 1870, fiii lui Israel erau aproape să uite trecutul lor, căci mai multe state din Europa le-au dat aceleași drepturi ca și cetățenilor țerei. Dar' de odată un potrivnic se ridică înaintea lor. „*Antisemitismul*“ (lupta contra Jidovilor). Abia născut, plin de amenințări pentru ei, acest vifor contrar, suflând în toate țerile, li făcū să se dea înapoi cu groază, și-i readuse la respectul tradițiilor lor seculare. Reveniră atunci la trecutul lor, recunoscū greșala pe care au făcut-o, acum 1800 de ani, de a nu-și fi format o vatră, un centru de lucrare și de a câștiga astfel încrederea și respectul celorlalte națiuni.

Această greșală istorică trebuie reparată, au cugetat unii Evrei.

La începutul anului 1880, atunci când pornirea Evreilor din toate țerile căutându-și locuri mai bune, se ridicase în mod particular, majoritatea emigranților se îndreptară spre Palestina, unde începură să reia ocupațiunile strămoșilor lor, adecă începură să se ocupe cu agricultura și grădinăria.

Astfel azi sunt în Palestina și în Siria, douăzeci și șapte de colonii evreiești, sau 15.000 de oameni care lucrează pământul.

În săptămâna trecută Sionistii au ținut un congres la Londra în mijlocul unei participări de două mii de persoane, cu șase sute de trimiși; veniți din toate părțile lumii, mai ales din Rusia.

Oratorul *Teodor Herzl* (redactor la „*Neue Freie Presse*“ din Vienă) și *Max Nordau* au ținut discursuri remarcabile, acest din urmă mai ales, glorificând pe împăratul Germaniei, protectorul judaismului, — și s'au înțeles asupra mijloacelor de a conduce cu plan mișcarea de a reinvia ca mâne vechea împărăție a lui Israel.

NOTIȚĂ LITERARĂ

„*Istoria Politice*“ după *Sir Fr. Pollock*, de *T. V. Păcățian*.

Aceleași cuvinte bune care le-am avut în numărul trecut pentru dl *Il. Chendi* și *C. Sandu*, cari au început o serioasă muncă de a traduce piese literare distinse din literatura streină, — le avem azi pentru dl *T. V. Păcățianu*, redactor la „*Tribuna*“, care de ani de zile muncește fără șgomot, dar' laudabil de stăruitor, pentru a îmbogăți literatura politică și de drept politic românească, cu capo-d'opere din literaturile politice a marilor națiuni. Dl *Păcățian* și-a ales un teren din cele mai ingrate în felul său. Chiar și cărțile noastre de literatură frumoasă stau vrafuri nevândute, ear' cele de natura celor a d-sale abia pot avea un minim de speranță de desfacere. Și totuși d-sa, să vede că însuflețit cu adevărat de valoarea muncii ce și-a ales, traduce, tipărește, și edă, pe propria cheltuială, an de an una ori două opuri. Până acum a tipărit, la București și la Sibiu, 5 opuri mai mari de drept politic: „*Lupta pentru drept*“, — „*Scopul în drept*“, — „*Liberta-*

tea", — „Principiile politice”, tot opuri de mare aparat științific politic, scrise de autori celebri, și „Judecătorile cu jurați” îndreptar și extras de lege din noua procedură cu jurați în patrie la noi.

Ear' acum mai nou ne-a dat o broșură îngrijită „Istoria Politicii” de celebrul Sir Fr. Pollok.

În toate, pe lângă adâncă filosofie a unor capete geniale, se luptă a cuceri loc dreptății și umanității, nobilei cugetări, inimi încălzite pentru adevărata dreptate și pentru cea mai cinstită procedură în conducerea sortii națiunilor.

Opurile d-lui Păcățian sunt isvor de bogate cunoștințe superioare pentru toți cei ce se interesează de mersul afacerilor publice în stat, a națiunilor și-a statelor între sine.

Le recomandăm tuturor, în deosebi însă arătăm dorința de a afla, că ele au fost așezate, ca prețioase lucrări, în toate bibliotecile noastre românești, mari și mici, private și publice.

„Dietetica populară” cu deosebită considerațiune la modul de viață a țeranului român, de *Simeon Stoica*, medic pensionat. Lucrare tipărită cu ajutorul „Asociațiunii” din Sibiu, și care se vinde cu 85 cr., poate fi procurată dela autor acum cu câte 1 cor. A se adresa d-lui S. Stoica în Bran (Töröcsvár).

FURNICI

Setea de omor a furnicilor. Furnicile, aceste mici animale de o potrivă renumite în luptă și în măiestrie, întocmai ca și albinele, sunt cele mai rășboinice ființe în întreaga lume a găngăniilor. Ele pornesc rășboai de atacare și de jefuire în toată forma, arangează vânătoare de sclavi, șiucid cu o deosebită sete de omor tot ce le ese, mai slab decât ele, înainte.

Pentru mica lume a găngăniilor o colonie de furnici însemnează jur-împrejur groază și peire. Cine nu cunoaște încă barbarismul furnicilor, n'are decât să ridice un cuib de furnici de câmp, să-l închidă într'un sac și apoi să-l așeze într'un loc de curând cosit. Indată-ce furnicile au luat în stăpânire noul câmp, se naște o neașteptată și generală groază între foștii locuitori ai locului. Greerii pier cât ai bate în palmă, și-și lasă culcușurile în voia întâmplării. Lăcustele, purecii de pământ, aleargă în ruptul capului în toate părțile. Paiangenii și gândacii își lasă pradă tot, se nu cadă cumva prada noilor stăpânitori. Insectele mai neîndemânate, precum și acelea care abia au eșit din ou, sunt prinse de furnici și sfășiate fără cruțare.

Entomologul Forel a așezat un mușoiu lângă un cuib de vespi, așezat în pământ. Furnicile au închis numai decât deschizătura cuibului și au alungat pe rind pe toți vespii din cuib, firește nu fără oarecari perderi și din partea lor.

Primăvara, când vrea să iasă gândacul de Maiu din pământ, de multe-ori se poate vedea cum pătrund furnicile de câmp în

gaura încă strîmtă și ucid biata insectă nepregătită la un astfel de atac. Omidele, vermi și larvele de tot soiul cad în chipul acesta jertfă înfricoșatei seminții a furnicilor. Nici chiar insectele înaripate nu sunt pe deplin sigure din partea acestor crunți ucigași. Fluturi, muște, chiar și melci, care din întâmplare au ajuns în vre-o parte bântuită de furnici și n'au căutat să scape de cu vreme, sunt atacați din partea micilor tâlhari, ce pândesc în apropiere. Ba ce e mai mult, chiar și puișorii de pasări din cuiburile așezate pe pământ sau în tufișuri mai mici, sunt atacați din partea acelei seminții de bandiți, și chinuți până ce-și dau sufletul.

Și mai înfricoșate de cât furnicile noastre sunt cele din ținuturile tropice (calde). Când ajunge în Atrica de Vest vre-o bandă de furnici, așa numite vânătoare, se stabilească în vr'o casă, Negrii își lasă tot ce au, căci știu că ori-ce apărare ar fi zadarnică. Toate lighioanele din și de pe lângă casă, cloțani, șoareci, șvabi, palangeni și stelnițe, chiar și șerpi și șopârle, își iau catrafusele dinaintea acestor grozavi bandiți și ucigași.

Prea multă bunăvoință... Regele Alexandru al Sârbiei, vizitând după cununia sa un orașel din provincia, fu uimit de trumuseța unei table în flori, anume gătită, cu inscripția: „Bine ați venit, Maiestate!”

„Ce zidire este aceasta?” întrebă regele.

„Temnița cercuială”, fu răspunsul adjutantului.

Regele rise și se depărta zicând: E cam prea multă luare aminte și bunăvoință.

CE E NOU ÎN LUMEA MARE?

Primejdia rășboiului între România și Bulgaria a fost foarte aproape, dar' azi ea se ia ca trecută.

S'au descoperit însă lucruri neașteptate de urite pentru Bulgari. Judecătorii români cercetând după soții miserabilului ucigaș a naționalistului român Mihăileanu, au arestat mai mulți Bulgari, la cari au găsit hârtii și epistole din cari se vedea că foarte mulți Bulgari trăiau în România, prin toate orașele, numai ca șpioni ai comitetului revoluționar din Sofia, având chemarea a ucide mai pe unul mai pe altul din bărbații însemnați români, cari se întrepuneau pentru Românii din Macedonia.

Adevărată revoluție în sufletele tutorora a produs descoperirea unei scrisori alui *Sarafov*, capul bandei de revoluționari bulgari, prin care dădea poruncă unui bulgăroiu cu numele *Bogdanoff*, că încă în decursul acestui an, se omoare pe *Regele Carol*, când va ieși odată singur la primblare! *Bogdanoff* și un alt bulgar, *Tritanoff*, au mărturisit, că *Sarafov* a fost astă-iarnă

însuși în București și chemându-i la sfat într'un hotel, i-a îndemnat să omoare pe *Regele român*, că de nu, îl omoară el însuși, căci omorându-l, în România va fi mare durere și încurcături și atunci ei pot da năvală asupra Macedonei s'o cuprindă, fără frică ca România, de care au recori, ar putea veni să-i împedece!

Toată lumea aruncă cuvinte de hulă și dispreț asupra Bulgarilor, cari de astfel de mijloace vor să se slujească în scopurile lor naționale politice.

Guvernul bulgar, strins cu ușa și de celelalte state europene, a făgăduit în urmă, că va pași contra bulgarilor pe cari judecătoria română îi va afla amestecați în omorul Mihăileanu. Asupra celorlalte încă se vor lua măsuri. Și așa primejdia rășboiului pare înlăturată, deși Bulgaria se înarmează mereu și adună trupe și ridică întărituri la granițele despre Dobrogea.

Burii ou Englezii se hârtue încă, dar' peste tot locul Burii se retrag. Acum capul armadei engleze, Lord Roberts, a proclamat încorporarea Transvaalului la Marea Britaniei (Anglia), și astfel cel puțin oficios englezește, cele doue republici bure, Orange și Transvaal, sunt șterse de pe charta lumii, ear' hotarele coloniilor engleze întinse și peste ele.

În China Chinezii nu se mai mișcă decând armatele europene le-au cuprins capitala Peking. Dar' acum puterile între sine nu se mai înțeleg. Rusia cere să se retragă acum din Peking ca se se poată reîntoarce curtea împărătească și guvernul, spre a avea cu cine sta de vorbă să închee pace. Celelalte puteri însă nu vreau, căci atunci, zic ele. Chinezii ar crede că de frică s'au retras. Și așa acum pe asta se necăjesc, se iasă sau nu? Să crede că Chinezii au făgăduit rășplată bună, un colț de țară, Rusei, ca să ceară lucrul acesta, care pentru rășculații chinezi ar fi îmbărbătător.

Comitetul de redacție:

Președinte: *Dr. Ioan Mihu.*

Membrii: *Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihalac, Daniil David și Constantin Balcu.*

Proprietar - editor: *IOAN MIHAIU*

Redactor respons.: *IOAN MOȚA*

Orice inserțiuni și reclame la acest loc, pe coloană mică, se publică pentru numai 1 gr. și ruf!

Inserțiuni mici.

Cel-ce aveți oare-ce de vândut sau de cumpărat, vestiți publicul prin foaie și ajungeți mult mai ușor la scop!

Slănină

La subsemnatul în Orăștie (Sász-város) se capătă o cantitate de **1500 klg. slănină bună, groasă, albă, de pînă lit, cu preț foarte moderat.**

Voitorii de a o cumpăra pe toată sau dela 50 klg. în sus, se se adreseze la

Vasile N. Bidu Orăștie.
(83) 4-8

(91) Vreau

se mă însor! Nu rideți. Fiți serioși! Și dacă

vreau să mă însor, vreau să-mi capăt o nevastă, frumoasă-frumuseică, (F), poate fi și bogățică, și să fie tinerică, să nu fie chiar băb...ică. Brunetele preferite blondele tare iubite.

Fotografia primită cu plăcere.

A să trimite scrisori la administrația foii pe adresa: **Ha-ha!**

Administrația foii predă în sevălorului scrisoarea neatinsă.

Lui Flueraș.

Ai atins coarda carea demult n'a mai vibrat. Că ea e tot cea veche... asta o cred, dar știu

că altcum nici nu-ă se de bine decât așa. O singură dată am mai văzut-o de atunci. N'am îndrăsnit însă să-i vorbesc, fiindcă nu puteam înțelege de mē vrea, ori voește numai să mă fluere... Nicu.

Asigurări

in contra focului, cum și asupra vieții, se mijlocesc in cel mai repede și prompt chip, in Orăștie prin agentura dlui **Ioan Moța**, paroch. In 3, mult 4 zile, contractul de asigurare e la mēna asiguratului.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII IN ORĂȘTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 275.000.

(92) Depuneri: cor. 1.750.000. 1-

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;	4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5 1/2, ear' dela corporațiuni culturale cu 6%;	5) arêndează și exarêndează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3, 4, 5.

Orice afacere se poate rezolva verbal in biurul institului, ear' in scris prin corespondență.

Orăștie, 1900.

Direcțiunea.

Sz. 4123-1900. tkvi

(90) 1-1

ÁRVERÉSI. HIRDET MÉNY

A hátszegi kir jbiróság mint tkvi hatóság Farkas Mihály Diaculuj, Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviseltnek néhai Adámészki Iuon volt Sereli lakos hagyatéka vhajtást szenvedő elleni ügyében közliresz teszi, hogy vhajtatonak 50 kor. tőke, ennek 1899. évi április hó 20. napjától járó 5% kamatai 41 kor. 40 fillér eddigi megállapított per és vhajtási valamint a jelenlegi 15 kor. 30 fillér s a még felmerülendő költségek iránti követelés kielégítése végett, Adámészki Iuon vhajtást szenvedőnek a dévai kir. törvényszék puji kir. jbiróság területéhez tartozó Serel községi 34. sztkvben A 1. 1-18 rsz. a. ingatlanait rendszámokénti részletekben az egyidejűleg kibocsátott árverési feltételekben részletezett összesen 856 koronát tevő kikialtási árban az 1900. évi október hó 29. napjának d. e. 10 órakor Serel község elöljárója háznál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek esetleg a kikialtási áron alul is eltoznak adadni.

Árverelni szándékozők tartoznak bánatpénzül az ingatlanok kikialtási árának 10% köszpénzben avagy ovadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak előzetes birói létbe helyezett tanusító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételár felerészét az árverés jógerőre emelkedése napjától számítandó 30 nap alatt, a másik felerészét pedig ugyanazon naptól számított 60 nap alatt az árverés napjától számított 5% kamataival szabályszerű letéti kérvény mellett a hátszegi kir. adohivatal mint birói letét pénztárnál befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítatni. A megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál ugyszintén Serel község elöljárójánál vagy a kiküldöttnél megtekintethők. Az eirendelt árverés a Sereli 34 sztkv. lapján feljegyeztek.

Hátszeg, 1900. évi június hó 13-án.

A kir. tkvi hatóság.

Fehér,

„Minerva“ institut tipografic, societate pe acții in Orăștie.

In Orăștie la Gustav Zobel.

DAUERHAFT, GERUCHLOS   SOFORT TROCKNEND

Christoph   LACK
fără   ce se uscă
miros!   îndată!

DER RECHTE

Christoph-Lack

LIST DER BESTE ANSTRICH FÜR FUSSEBÖDEN.

In Orăștie la Gustav Zobel.

face cu puțință, ca odăile să fie folosite și in vremea vopsirii (cu lac), căci mirosul rău și uscarea înceată a vopselei cu oleu, aci e încungjurată. Intrebuintarea e așa simplă că fiecine poate săvêrși vopsirea. Podilele pot fi șterse cu cârpe ude și nu-și perd lustrul. Este:

Lac colorat de podile

galben-brun și mahagoni-brun, care copere podilele ca și vâpșeaua cu oleu, dar are și strălucire. Bun pentru padimente noue și vechi. Copere ori-ce peată, ori-ce vopsire veche etc. Și este:

Lac curat (fără colorare)

pentru padimente noue și parchete, care dă numai lustru. Bun mai ales pentru parchete și padimente noue unse deja cu vopsea cu oleu. Nu copere figurile lemnului!

Pachete postale pentru câte 2 odăi mijlocii, cu 5 fl. 90 cr. Comande să fac, in orașe unde sunt depozite, la acestea. Prospecte se trimit franco. La cumpărări fiți atenți la firmă și marca fabricii, căci ca pe o fabricațiune existentă dela 1850, mulți o contrafac și falsifică, dând calitate rea și adesea necorrespunzătoare scopului.

Fabrica de Lack-Christoph

Praga—Carollenthal.

13-15 (48)

In Orăștie singur veritabil la Gustav Zobel.

„Minerva“ Institut Tipografic

Orăștie.

☆ Circulare ☆
& preț-curenturi

Note, Bilete de vizită
după plac și etc etc
cerere etc etc etc
Registre și imprimare
Anunțuri, etc etc etc
Compturi și Adrese.
Bilanțuri etc. etc. etc

Se recomandă a
executa
următoarele:

Opuri, Broșuri și etc
Placate etc etc etc
Bilete de logodnă și
cununie etc etc etc
Carte și epistole etc

Această tipografie e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă in pozițiune de a puré executa ori-ce comanda prompt și cu cea mai mare acurateță!

Comande
din afară se efectuesc
repede!